

4 - Nadomestilo

Kako lahko zahtevam odškodnino od storilca kaznivega dejanja (na primer samostojna tožba, civilni zahtevek, združena civilni in kazenski postopek)?

Kot zasebni tožilec lahko zahtevate odškodnino za škodo s civilno tožbo v okviru istega kazenskega postopka ali pa z navedenim zahtevkom počakate, dokler se kazenski postopek ne konča. Če sta tožbi ločeni, je treba s civilno tožbo počakati, dokler se ne konča kazenski postopek.

V postopku lahko sodelujete tudi le kot civilna stranka in v njem nimate nobenih pristojnosti. Če odškodnine ne zahtevate kot civilna stranka, javni tožilec vloži civilno tožbo v vašem imenu. Če sodišče obdolženca razglasi za nedolžnega ali vam ne prisodi odškodnine, jo lahko še vedno zahtevate v civilnem postopku.

Civilna odgovornost obdolženca zajema povrnitev premoženja, povrnitev škode in odškodnino za škodo, vključno s škodo, povzročeno vašemu partnerju in otrokom.

Odškodnino lahko dobite tudi od države.

V čezmejnih primerih, torej kadar je bilo kaznivo dejanje, katerega žrtev ste bili, storjeno v drugi državi članici Evropske unije, ne v Španiji, vi pa imate običajno prebivališče v Španiji, je organ za pomoč žrtvam kaznivih dejanj urad za podporo žrtvam kaznivih dejanj. V čezmejnih primerih kaznivih dejanj terorizma je organ za pomoč ministrstvo za notranje zadeve, ki ukrepa prek generalnega direktorata za podporo žrtvam terorizma.

Razen za kazniva dejanja terorizma na splošno velja, da organ za pomoč sodeluje pri začetku in vodenju postopka za dodelitev pomoči s strani države članice Evropske unije, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno, da se vam kot vložniku zahtevka iz Španije omogoči dostop do odškodnine od države, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno.

V ta namen vam kot vložniku zahtevka za pomoč uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj zagotovijo naslednje informacije:

- informacije o možnosti zahtevati finančno pomoč ali odškodnino, potrebnih postopkih ali obrazcih, vključno z načinom njihovega izpolnjevanja, ter dokazilih, ki so morda potrebna;
- splošne smernice o izpolnjevanju zahtev za dodatne informacije.

Poleg tega morajo uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj kot organi za pomoč opraviti naslednje:

- posredovati vaš zahtevek in dokazila ter po potrebi vso dokumentacijo, ki se lahko naknadno zahteva, organu odločanja, ki ga je imenovala država, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno;
- sodelovati z organom odločanja, kadar se ta na podlagi svoje nacionalne zakonodaje odloči zaslišati vložnika zahtevka ali katero koli drugo osebo.

Kadar se zahtevek za zakonsko določeno državno pomoč obravnava prek organa za pomoč države, v kateri ima vložnik zahtevka običajno prebivališče, je organ odločanja generalni direktorat ministrstva za gospodarstvo in finance za stroške osebja in državne pokojnine.

Organ odločanja mora vam kot vložniku zahtevka za pomoč in organu za pomoč sporočiti naslednje:

- prejetje zahtevka za državno pomoč, informacije o organu, ki uvede postopek, časovni okvir izdaje odločbe in po možnosti pričakovani datum sprejetja odločbe;
- sprejetje odločbe o zaključku postopka.

V primeru kaznivih dejanj terorizma, storjenih v drugi državi članici Evropske unije, ne v Španiji, je organ za pomoč ministrstvo za notranje zadeve (generalni direktorat za podporo žrtvam terorizma), če imate vi kot vložnik zahtevka običajno prebivališče v Španiji, da lahko iz Španije dobite dostop do ustrezne odškodnine, kjer je ta na voljo, od države, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno. Ukrepi, ki jih mora sprejeti generalni direktorat za podporo žrtvam kot organ za pomoč ali organ odločanja, so enaki kot ukrepi generalnega direktorata ministrstva za gospodarstvo in finance za stroške osebja in državne pokojnine.

Sodišče je odredilo, da mi mora storilec plačati odškodnino/nadomestilo. Kako lahko zagotovim, da storilec res plača?

Država plača celotno pomoč ali njen del, če je storilec razglašen za delno plačilno nesposobnega.

Država s subrogacijo vstopi v vaše pravice zoper stranko, ki nosi civilno odgovornost za kaznivo dejanje, in sicer do celotnega zneska začasne ali pravnomočno določene pomoči, ki vam je bila odobrena kot žrtvi ali upravičencu.

Država lahko od stranke, ki nosi civilno odgovornost za kaznivo dejanje, s tožbo zahteva povračilo celotne odobrene pomoči ali njenega dela.

Navedeni ukrep se izvede, kadar je ustrezno, z upravnim postopkom izterjave in se med drugim uporabi v naslednjih primerih:

- kadar se s pravnomočno sodno odločbo ugotovi, da kaznivo dejanje ni bilo storjeno;
- kadar po izplačilu vi kot žrtev in vaši upravičenci na kateri koli podlagi prejmete celotno ali delno odškodnino za prizadejano škodo, in sicer v treh letih po odobritvi pomoči;
- kadar je bila pomoč pridobljena na podlagi predložitve lažnih ali namerno nepopolnih informacij ali na kakršen koli drug goljufiv način oziroma zaradi namerne opustitve navedbe okoliščin, zaradi katerih bi bila zahtevana pomoč zavrnjena ali zmanjšana;
- kadar je odškodnina, dodeljena s sodbo, nižja od začasne pomoči.

Ta tožba se vloži z vključitvijo države v kazenski ali civilni postopek, ki poteka, ne da bi to vplivalo na civilno tožbo, ki jo lahko vloži javni tožilec.

Če storilec ne plača, mi lahko država izplača predplačilo? Pod katerimi pogoji?

Država plača celotno pomoč ali njen del, če je oseba, obsojena za kaznivo dejanje, razglašena za delno plačilno nesposobno.

Začasna pomoč se lahko odobri še pred izdajo pravnomočne sodne odločbe, s katero se konča kazenski postopek, če se dokažejo negotov ekonomski položaj, v katerem ste se znašli kot žrtev ali upravičenec.

Zahtevke za začasno pomoč se lahko vloži po prijavi dogodka pristojnim organom ali če kazenski postopek na podlagi takega dogodka poteka po uradni dolžnosti.

Ali sem upravičen do nadomestila od države?

Od države lahko dobite odškodnino.

V Španiji obstaja sistem pomoči žrtvam naklepnih in nasilnih kaznivih dejanj, storjenih v Španiji, katerih posledica je smrt, huda telesna poškodba ali velika škoda za telesno ali duševno zdravje. Pomoč se dodeli tudi žrtvam kaznivih dejanj zoper spolno svobodo, tudi kadar so ta storjena brez nasilja.

Na splošno ste upravičeni do zakonsko določene finančne pomoči, če ste v času, ko je bilo kaznivo dejanje storjeno, državljani Španije ali katere koli druge države članice Evropske unije, če niste, pa navedeno za vas velja, če imate v Španiji običajno prebivališče ali ste državljani druge države, ki španskim državljanom na svojem ozemlju priznava podobno pomoč.

V primeru smrti mora zgoraj navedene zahteve glede državljanstva ali prebivališča izpolnjevati upravičenec, ne

pokojnik.

V primeru hude telesne poškodbe ali velike škode za telesno ali duševno zdravje so upravičenci neposredne žrtve, tj. osebe, ki so utrpeli poškodbe ali škodo.

V primeru smrti so upravičenci posredne žrtve, in sicer:

- zakonec pokojnika, če se nista ločila ali živela ločeno, ali oseba, ki je s pokojnikom stalno živela v podobnem razmerju, kot je zakonska zveza, vsaj dve leti pred njegovo smrtjo, razen če sta imela skupne otroke – v takem primeru zadostuje že skupno življenje. Zajeti so tudi otroci navedenih oseb, tudi če niso bili otroci pokojnika, če so bili finančno odvisni od njega in so živeli z njim.

Med upravičence se nikoli ne šteje oseba, obsojena za naklepni uboj v kateri koli obliki, ki je bila pokojnikov zakonec ali oseba, s katero je bil v stalnem razmerju, podobnem zakonski zvezi;

- otrok pokojnika, ki je bil od njega finančno odvisen in je z njim živel, pri čemer se domneva, da so mladoletni otroci ali invalidni odrasli finančno odvisni;
- starš pokojnika, ki je bil od njega finančno odvisen, če ni nobene osebe v zgoraj navedenih situacijah;
- tudi starši mladoletnika, ki umre neposredno zaradi kaznivega dejanja, se štejejo za posredne žrtve za namene finančne pomoči, določene s špansko zakonodajo.

Žrtve so do finančne pomoči upravičene zaradi poškodb, ki škodujejo telesni celovitosti ali telesnemu ali duševnemu zdravju in zaradi katerih je oseba, ki jih je utrpela, vsaj 33-odstotni začasni (več kot šest mesecev) ali trajni invalid.

Odobritev pomoči je na splošno odvisna od izreka pravnomočne sodne odločbe, s katero se konča kazenski postopek. Glede na čas, ki je potreben za izrek pravnomočne sodne odločbe v kazenskih zadevah, pa zakon omogoča odobritev začasne pomoči, pri čemer se upošteva negotov ekonomski položaj žrtve kaznivega dejanja ali njenih upravičencev. Zahtevek za začasno pomoč se lahko vloži, ko žrtev prijavi dogodek pristojnim organom ali če kazenski postopek začne pristojni organ, ne da bi bila za to potrebna prijava.

Znesek pomoči nikoli ne more presegati zneska odškodnine, določenega v sodbi.

V primeru smrti mladoletnika ali invalidne osebe neposredno zaradi kaznivega dejanja so starši ali skrbniki mladoletnika upravičeni le do pomoči, ki jo sestavlja odškodnina za pogrebne stroške, ki so jih dejansko plačali, vendar le do zakonsko določene zgornje meje.

V primeru kaznivih dejanj zoper spolno svobodo, zaradi katerih je poškodovano žrtvino duševno zdravje, se z zneskom pomoči pokrijejo stroški terapevtskega zdravljenja po izbiri žrtve do zakonsko določene zgornje meje.

Na splošno je rok za vložitev zahtevka za pomoč eno leto od takrat, ko je bilo storjeno kaznivo dejanje. Ta rok preneha teči, ko se začne kazenski postopek, in začne znova teči, ko je izrečena pravnomočna sodna odločba vročena žrtvi.

Prejem pomoči je nezdržljiv z naslednjim:

- odškodnino, določeno s sodbo. Ne glede na to se izplača celotna pomoč ali njen del, če je storilec razglašen za delno plačilno nesposobnega;
- odškodnino ali pomočjo na podlagi zasebnega zavarovanja in z nadomestilom socialne varnosti, ki je morda na voljo zaradi žrtvine začasne invalidnosti. Ne glede na to se pomoč izplača upravičencu iz zasebnega zavarovanja, če je znesek odškodnine na podlagi navedenega zavarovanja nižji od zneska, določenega s sodbo.
- Prejem navedene pomoči nikoli ni združljiv z odškodnino za škodo žrtvam oboroženih skupin in teroristov.

Prejem pomoči je združljiv z naslednjim:

- prejemom kakršne koli državne pokojnine, do katere je upravičenec upravičen v primeru trajne invalidnosti ali smrti žrtve;
- socialno pomočjo na podlagi člena 27 sistemskega zakona št. 1/2004 z dne 28. decembra 2004 o celovitih zaščitnih ukrepih proti nasilju na podlagi spola (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género).

Pomoč za trajno invalidnost ni združljiva s pomočjo začasno invalidnost.

Generalni direktorat ministrstva za gospodarstvo in finance za stroške osebja in državne pokojnine je pristojen za obravnavo zahtevkov za zakonsko določeno državno pomoč in odločanje o njih v primeru žrtev vseh kaznivih dejanj, razen terorizma – v takem primeru je pristojno ministrstvo za notranje zadeve (generalni direktorat za podporo žrtvam terorizma).

Če ste žrtev terorizma, obstaja več državnih pomoči, namenjenih žrtvam terorizma kot nadomestilo za škodo, povzročeno s temi vrstami kaznivih dejanj, če obstaja popolna povezava med terorističnim dejanjem in povzročeno škodo.

Odškodnino je mogoče zahtevati na podlagi naslednjih vrst škode:

- telesnih poškodb, in sicer škode za telesno in duševno zdravje, ter izdatkov za zdravljenje, proteze in operacije.

Ti izdatki se izplačajo prizadeti osebi le, če niso v celoti ali delno kriti na podlagi javnega ali zasebnega sistema socialne varnosti;

- materialne škode na domovih fizičnih oseb ali škode v gospodarskih in industrijskih obratih, na sedežih političnih strank, sindikatov in socialnih organizacij;
- stroškov začasne nastanitve med popravili običajnih bivališč fizičnih oseb;
- škode na osebnih vozilih in vozilih, ki se uporabljajo za kopenski prevoz oseb ali blaga, razen vozil v javni lasti.

Odškodnina za škodo, razen za telesne poškodbe, je podrejena odškodnini, ki jo za isti primer dodeli kateri koli drug javni organ, ali odškodnini na podlagi zavarovalnih sporazumov. V takih primerih se izplača znesek, enak morebitni razliki med zneskom, ki ga plačajo ti javni organi ali zavarovalni subjekti, in uradno cenitvijo.

Znesek odškodnine se določi glede na povzročeno škodo (resnost poškodb in vrsta invalidnosti, ki so jo povzročile, smrt itd.).

Druge vrste pomoči:

- za študij: kadar teroristično dejanje povzroči znatne osebne poškodbe študentu, njegovim staršem ali skrbnikom ali če so navedene osebe zaradi teh poškodb nezmožne opravljati svoj redni poklic;
- takojšnja psihološka pomoč in svetovanje žrtvam in njihovim družinskim članom;
- izredna pomoč za zadovoljevanje osebnih ali družinskih potreb žrtev v izjemnih primerih, če žrtve niso krite z običajno pomočjo ali če je običajna pomoč, ki jim je na voljo, veliko premajhna.

Upravičenci do pomoči:

- v primeru poškodbe je to poškodovana oseba;
- v primeru smrti:
 - zakonec pokojnika;
 - partner, s katerim ni bila sklenjena zakonska zveza, če je pokojnik z njim živel vsaj dve leti;
 - partner, s katerim ni bila sklenjena zakonska zveza, če je pokojnik z njim imel otroke;
 - starši pokojnika, če so bili od njega finančno odvisni. Če pokojnik ni imel staršev, so upravičenci vnuki, sorojenci in stari starši (v tem vrstnem redu) pokojnika, ki so bili od njega finančno odvisni;
 - če ne obstaja nobena od zgoraj navedenih oseb, so upravičenci otroci, če teh ni, pa starši pokojnika, ki od njega niso bili finančno odvisni.

Splošni rok za predložitev zahtevka za odškodnino zaradi osebne ali materialne škode je eno leto od dneva, ko je škoda nastala.

Če ste bili žrtev terorizma, vam bo urad nacionalnega višjega sodišča za podporo in obveščanje žrtev terorizma (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) v sodelovanju z generalnim direktoratom ministrstva za notranje zadeve za podporo žrtvam terorizma pomagal pri postopku vložitve zahtevka za odškodnino: pridobivanju potrdil o pravnomočnih sodbah, odredbah, da se civilna odgovornost ne zahteva, ter drugih dokumentih, potrebnih za obravnavo zahtevka za pomoč.

Ali sem upravičen do nadomestila, če storilec ni bil obsojen?

S pravnomočno sodbo v kazenskem postopku, zoper katero ni več mogoča pritožba, je treba dokazati, da je bila smrt, telesna poškodba in velika škoda za telesno ali duševno zdravje posledica naklepne in nasilnega kaznivega dejanja; v sodbi mora biti prav tako dodeljena ustrezna odškodnina.

Zahtevku za finančno pomoč je treba priložiti kopijo pravnomočne sodne odločbe, s katero je bil končan kazenski postopek, tj. sodbo, zamudno sodbo, odločbo o zaključku zadeve zaradi smrti storilca ali odločbo o zavrnitvi zadeve.

Dodeljeni znesek pomoči nikoli ne more presežati zneska odškodnine, določenega v sodbi.

Ali sem upravičen do izrednega plačila, medtem ko čakam na odločitev v zvezi s svojim odškodninskim zahtevkom?

Začasna pomoč se lahko odobri še pred izdajo pravnomočne sodne odločbe, s katero se konča kazenski postopek, če se dokaže negotov ekonomski položaj, v katerem ste se znašli kot žrtev ali upravičenec.

Zahtevek za začasno pomoč se lahko vloži po prijavi dogodka pristojnim organom ali če kazenski postopek na podlagi takega dogodka poteka po uradni dolžnosti.

■ Zadnja posodobitev: 24/06/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.